ROK
deventer
relatie ouder - kind

Intervisie-instrument voor deelnemers aan ROK training ‘signaleren en bespreekbaar maken van de ouder kind relatie’

Bij gespreksleidraad JGZ richtlijn Ouder Kind Relatie

Versie december 2024

Lectoraat social work

KANSRIJKE START DEVENTER

ZonMw

SAXION HOGESCHOOL

Inhoud

Dit intervisie instrument richt zich op het zichtbaar maken van het eigen professioneel handelen ten aanzien van de JGZ richtlijn ouder kind relatie. Dit instrument is bedoeld voor JGZ-professionals en in het bijzonder voor deelnemers van de ROK training ‘signaleren en bespreekbaar maken van de ouder kind relatie’. Het is een hulpmiddel voor professionals om binnen hun team in gezamenlijkheid te reflecteren op eigen leervragen, behoeften en eventuele handelingsverlegenheid met betrekking tot het signaleren en bespreekbaar maken van de relatie tussen ouder en kind.

Dit instrument volgt de vier stappen uit de JGZ richtlijn.

Relevante materialen:

Voor de volledige richtlijn, samenvattingskaart en zelfreflectie-instrument van NCJ, scan de QR – code:

Gebruik

Het instrument bevat vijf stellingen en drie vragen. Het advies is om dit instrument tenminste één keer in de drie maanden te gebruiken. In totaal zijn er maximaal 20 punten te behalen. Gebruik deze punten en antwoorden om zichtbaar te maken op welke onderdelen verdere ontwikkeling mogelijk is. De laatste twee vragen gaan over het netwerk waarvoor in de training tevens aandacht is geweest.

Stappen JGZ-richtlijn Ouder Kind relatie (NCJ)

Stap 1: Observeer het kind en ouder en verwoord wat je ziet

Hieronder staan de deelvaardigheden genoemd die horen bij **stap 1**:

- Samen met de ouder naar het kind kijken en benoemen wat het kind laat zien in zijn gedrag (wat betreft de relatie tussen ouder en kind)
- Kijken naar de interactie tussen ouder en kind en benoemen van positieve punten in de interactie
- Kijken naar de interactie tussen ouder en kind en alleen de negatieve punten noemen als ik een vertrouwensband heb met de ouder

Stap 2: Nodig de ouder uit om te reflecteren op het kind en de ouder - kind relatie

Hieronder staan de deelvaardigheden genoemd die horen bij **stap 2**:

- (indien nodig) Vragen stellen aan de ouder zodat de ouder uitgenodigd wordt om te reflecteren op de ouder kind band met behulp van vragen *als hoe zou jij (als ouder) jouw kind omschrijven of typeren?" of "hoe ervaar je de band met je kind?", of "hoe ervaar je het ouderschap?"*
- Luister goed naar de ouder, met de volgende aandachtspunten: *Vraag je af wat zich afspeelt in het hoofd van de ouder; Geef aandacht aan mogelijke belemmeringen of problemen die de ouder ervaart in het ouderschap: bijv. overgang naar werk, weinig steun partner, aanwezigheid andere kinderen, balans tussen draagkracht en draaglast, etc.; Bied ruimte aan emoties/zorgen/twijfels van ouders; Toon begrip en neem de ouder serieus; Mijd een beschuldigende toon door aan te geven hoe omstandigheden hebben kunnen leiden tot bepaalde zorgen of problemen.*

Stap 3: Bespreek de observaties met betrekking tot de ouder – kind relatie

Hieronder staan de deelvaardigheden genoemd die horen bij **stap 3**:

- Volgens de richtlijn vermijd u termen zoals 'hechting' of 'gehechtheidsrelatie'. De voorkeur ligt op de woorden: band, relatie, basisvertrouwen.
- Pas nadat de ouder zelf zo positief mogelijk aandacht heeft gekregen, kunnen meer kritische observaties van de professional over de ouder-kind relatie gedeeld worden (bijv. ouder spreekt negatief over het kind, het kind krijgt weinig ruimte, of kind klampt de ouder angstig aan gedurende hele contact). *De professional beschrijft eventuele zorgen met betrekking tot de ouder-kind relatie (en het gedrag dat het kind laat zien) zo objectief mogelijk, zonder waardeoordeel. Bijv.: "Het valt me op dat..."*
- Vraag aan de ouder of hij/zij de geobserveerde punten herkent, en streef naar overeenstemming met de ouder (zie ook infosheet Basic Trust of informatiekaart Babykennis).
- Help de ouder op weg met mentaliseren door vragen te stellen zoals: "Hoe zou (naam kind) zich voelen?' 'Waar zou (naam kind) behoefte aan hebben denk je? Wat voelt (naam kind)?'
- Als de ouder de zorgen niet herkent of er niet op in wil gaan, kan de professional in een volgend contactmoment op het thema ouder-kind relatie terugkomen.

Stap 4: Afronden: Geef voorlichting en advies

Hieronder staan de deelvaardigheden genoemd die horen bij **stap 4**:

- Vraag aan de ouder wat hij/zij nodig heeft met betrekking tot de vastgestelde zorgen
- Geef tips en adviezen van Thema 1, eventueel aangevuld met voorlichting van Opvoedinformatie Nederland en Pharos. Noteer (met toestemming van de ouder) in het dossier dat bij een volgend contact de ouder-kind relatie terugkeert als gesprekstheema, of plan een extra contact in. Of: vul het afwegingskader in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in en neem eventuele vervolgstappen. Eventueel kunnen instrumenten ingezet worden bij vermoeden van een verstoorde ouder-kind relatie: de ARI-CP (2-5), de LSVG (1-5) of de AISI (6-12).

Instructie	Stellingen

Doorloop onderstaande punten per stap uit de richtlijn en bespreek deze met een collega

1: Bespreek een eigen praktijkvoorbeeld uit de afgelopen periode waarin **betreffende stap [p. 3]** duidelijk naar voren kwam en waarbij dit goed werkte voor de ouder.

2: Bespreek vervolgens **per stap** een eigen praktijkvoorbeeld waarin dit minder goed werkte voor de ouder.

3: Sta stil bij wat er in dit praktijkvoorbeeld had kunnen helpen om **de stappen** nog beter uit te voeren.

4: Vul de stellingen (A tot E) vervolgens in en herhaal dit na een afgesproken periode nog eens.

Tip: Gebruik verschillende kleuren pen om het meerdere keren in te vullen.

A	**Ik voel me bekwaam in het observeren van het kind en de ouder en kan verwoorden wat ik zie**				
	Helemaal mee oneens 0 punten	Oneens 1 punt	Niet mee oneens niet mee eens 2 punten	Eens 3 punten	Helemaal mee eens 4 punten
B	**Ik voel me bekwaam in het uitnodigen van de ouder om te reflecteren op het kind en de ouder – kind relatie**				
	Helemaal mee oneens 0 punten	Oneens 1 punt	Niet mee oneens niet mee eens 2 punten	Eens 3 punten	Helemaal mee eens 4 punten
C	**Ik voel me bekwaam in het bespreken van de observaties met betrekking tot de ouder kind relatie**				
	Helemaal mee oneens 0 punten	Oneens 1 punt	Niet mee oneens niet mee eens 2 punten	Eens 3 punten	Helemaal mee eens 4 punten
D	**Ik voel me bekwaam in het geven van voorlichting en advies**				
	Helemaal mee oneens 0 punten	Oneens 1 punt	Niet mee oneens niet mee eens 2 punten	Eens 3 punten	Helemaal mee eens 4 punten
E	**Ik voel me over het geheel genomen bekwaam in het bespreken van de relatie tussen ouder en kind.**				
	Helemaal mee oneens 0 punten	Oneens 1 punt	Niet mee oneens niet mee eens 2 punten	Eens 3 punten	Helemaal mee eens 4 punten

Totaal:	Eerste moment:	Tweede moment:	Derde moment:

Over wensen en behoeften	1	Welke mogelijke wensen of behoeften zijn er zichtbaar geworden door het invullen van deze checklist?
Over het netwerk	2	In hoeverre heeft de training *Signaleren en bespreekbaar maken van de Relatie Ouder Kind* bijgedragen aan het vergroten van het professionele netwerk?
	3	Heb je sinds de training nieuwe contactmomenten gehad met andere organisaties ter consultatie? Was hier gelegenheid voor?